

31.10.2016

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Postboks 447
1505 København V

byensudvikling@tmf.kk.dk

Vedr. supplerende høring af forslag til tillæg 6 for lokalplan 310, Teglværkshavnen

Københavns Museum har modtaget materiale vedrørende ovennævnte forslag til tillæg og har foretaget en gennemgang af sagen med henblik på vurdering af de kulturhistoriske forhold.

I tillægget, der er i høring ses byggezone XII B, som omfatter en bevaringsværdig bygning (tegning 4, side 11). Københavns Museum har i tidligere fremsendt høringssvar beskrevet bygningen og opfordret til, at også baghuset integreres og bevares. Det fremgår ikke af tillægget, hverken af tekst eller grafik, hvad der skal ske med baghuset. På tegning 5 (side 12) er forhus og baghus tilsyneladende markeret med en signatur, der betegnes "særlige byrum, som beskrives nærmere i § 7". I det supplerende tillæg er der ingen område bestemmelser, og i det oprindelige tillæg 6 findes der under § 7 Ubebyggede arealer og byrum (side 24) ingen omtale af bebyggelsen. Københavns Museum efterspørger tydelige oplysninger og gentager sin anbefaling om, at begge industrielle bygninger bevares og integreres i lokalplanen.

Vedr. høring i forbindelse med udarbejdelse af forslag til Teglværkshavnen tillæg nr. 6. Fremsendt d. 16.12.2015

I forslaget fremgår det, at man ønsker at bevare den røde murstensbygning på hjørnet af Teglmøllevej 2 og Scandiagade 13, som blev bygget i 1925 og oprindeligt husede *Hollesens Radiator Fabrik*, hvilket Københavns Museum finder meget positivt. Dog fremgår det, at *Hollesen Hallen*, der – som navnet antyder – blev bygget som en del af Hollesens Radiator Fabrik, ønskes revet ned. Hvis dette gennemføres mister bydelen igen en bygning med kulturhistorisk fortællerværdi.

Hollesens Fabrikker er et af de første store firmaer, som etablerede sig på det område, hvor Teglværket lå frem til cirka 1918. Hollesens Radiator Fabrik og det dertilhørende baghus, samt Hollesen Hallen, fortæller samlet historien om de tidligere produktioner, som de har dannet rammen om, og vidner således om Sydhavnens industrielle fortid.

Arkæologi og historie

Det aktuelle lokalplansområde ligger på en moræneflade, som er dannet af en gletcher under sidste istid. Da isen smeltede, var Danmark og Sverige landfast indtil ca. 7.000 år f.Kr., hvor vandstanden begyndte at stige, og Øresund opstod. Det nye landskab bød på rige fiskemuligheder samt jagt i de bagvedliggende skove og landskabstypen er kendt som yndet opholdssted bl.a. for stenalderens befolkning om sommeren. Dette afspejles også i de arkæologiske fund fra sten- og

bronzealder i området, og særligt ved stranden syd for Enghavevej, ved lokalplansområdet, og på bakkøen ved vore dages Mozart Plads, hvor den største kendte stenalderboplads i København er beliggende.

Lokalplansområdet ligger på den gamle kyst ud for den såkaldte lerplade. Fra begyndelsen af 1870'erne blev strandarealerne inddæmmet til lergravning, da der pga. udbygningen af brokvartererne omkring København var stor efterspørgsel på tegl og mørtel. Frederiksholm Tegl- og Kalkværker flyttede til og kom hurtigt til at grave ler i hele området.

Sydhavnen var på daværende tidspunkt et stort fladvandet område, som var nærmest usejlbart med større skibe. Pga. af pladsmangel i København var der et ønske om at lave en ny industrihavn. Mulighederne for øget handel og industri, som 1. verdenskrig medførte, fik i 1916 Havnevæsenet til at slutte kontrakt med Frederiksholm Tegl- og Kalkværker om udbygning af en havn på værkets arealer, og således blev Teglværkshavnen etableret 1917-20. De eksisterende ler- og kalkgrave, som ikke længere var rentable til teglværksdrift, var velegnede til havneformål og særligt tørdokker. I denne forbindelse blev også området mellem Scandiagade og Teglholsgade udlagt til havneformål og ganske hurtigt blev Sydhavnen udbygget.

På det gamle strandareal er der et potentiale for at finde levn efter den tidlige jægerbefolkningens bosættelser samt spor efter aktiviteter, der relaterer sig til kystnære aktiviteter i senere forhistorisk og historisk tid.

Hvis der ved jordarbejder i forbindelse med anlægsarbejder påtræffes arkæologiske levn, skal Københavns Museum kontaktes omgående. Museet skal dernæst vurdere, om levnene er af en sådan karakter, at museet vil indstille til Kulturstyrelsen, at der udstedes påbud om midlertidig standsning af arbejdet i henhold til lov om museer mv. §26 (beskyttelse af jordfaste fortidsminder). Københavns Museum står, som Kulturstyrelsens repræsentant, til rådighed for en vurdering af kommende anlægsarbejder med henblik på at afklare behovet for en arkæologisk forundersøgelse forud for anlægsarbejdets begyndelse. En arkæologisk forundersøgelse vil kraftigt reducere risikoen for en uplanlagt, midlertidig standsning af arbejdet.

Med venlig hilsen

Inger Wiene
Museumsinspektør
Københavns Museum
iwiene@kff.kk.dk
3328 4205

Rikke Simonsen
Museumsinspektør
Københavns Museum
rikke.simonsen@kff.kk.dk
5171 4547

Helle Ålsbøl
Museumsinspektør
Museum Curator
Københavns Museum
+45 51714544
FH1G@kff.kk.dk

Rikke Simonsen
Museumsinspektør
Museum Curator
Københavns Museum
+45 5171 4547
rikke.simonsen@kff.kk.dk